

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De origine & etymologijs nominum. Capvt XXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Pater principium, et finis, per filium cœtus caput, ignem, fundamentum, magni hominis compositione optima.

Aliter Elchana inter suos auctor haud ignobilis, post diligentē inuestigationē inuenit. In sapientia, quo dicitur uerbu, & filius summi Patris, producta est prima materia rerum omnium: Deinde ex fœte bonorum inexhausto data est forma, & deinceps omnia impleta sunt opulentiæ Dei bonitate, in gratiam generis humani, sed maximè electorum.

Hæc ex inuersione, & interpretatione singularum literarum nimis acutè suo more colligunt. Apud Græcos, & Aegyptios, blandiente passim poesi anagrammata caluerunt. Eustatius in Iliad. aliqua commemorat, qui Iunonem acrem significare, probat ex anagrammatismo, ὅτι δὲ ἦρα ὁ ἀήρ δηλοῖται φασί, καὶ τὸ ἀναγραμματισμὸς ἔστι ὡν ἄρα ἡρα γραμματῶν ἐκ τῶν καλεῖται, καὶ ὁ ἀήρ: subiungit hæc anagrammaticum exemplar: χόλοσ ὄχλοσ, ἀρετὴ ἡρατὴ. φλόσος φλοῦρος. λιάρὸσ ἰλαρόσ. λόσχος ὄχλοσ. ὄλιγὸσ λοιγὸσ. ὄλιδὸσ λοιδὸσ. χλόη χαλῆ. Ἀπλάσ ταλάσ. παραχύτης σαπρὰ τύχη. Similiter inquit quidam: τὸ ἐπιβίβιον κολάκιον τὸ Ἀρσινόη ἡρας ἰον ἀνεγραμμάλεζεν ἀχάλλων δουπευλάκωσ τὴν βασιλίωσαν Ἀρσινόωσ ὡσ πρέπασαν εἶναι ἡρας ὁσ φράδιωσ.

Consummatorum, inquit, aliquis adulatorum Arsinocis nomen in Iunonis uisulam transtulit. Regine Arsinocis adularorie blandiens, quasi ipsa Iunonis olfactorium esse meretur. Qualis fuerit hic adulator, quem sugillat Eustat. verus interpret Lycophonis aperit, qui eundem poetam huius anagrammatis auctorem fuisse dicit, & similiter in Regis Ptolomæi nomen iussit. Πτολομαῖωσ ἀπὸ μέλιτος.

Nascuntur similia quotidie sub manu nupquam ingenia ad hos Musarum ludos fecundiora: Mitto ea, quæ in Henricum magnam æternæ memoriæ principem, & in eius filium Ludouicum XIII. Christianissimum Regem, illiusque parentem augustam Mariam Medicam, à Poetis sunt decantata, poetis ideo relinquenda.

De origine & etymologijs nominum.

CAPVT XXXIX.

Redeo unde digressi eramus, omissis tot curiosis nominum obseruationibus, una & omnium frequentissima ratio est originis, & significationis inuestiganda ratione, quæ licet non sit à natura, tamen in ijs maximè nominibus, quæ sapientes habent auctores, iuxta naturam est, & rei, quam designat propriam, non raro amplectitur potestatem, quod ex infinitis propè etymologijs liquet. Et nihil opinor, aliud uoluit Plato in Cratylo, cum tantam vim nominum originibus tribuere uisus est.

Hoc, ut in cæteris quibusque longius, in Hebræa tamen eminet spectabilius, ut quæ Adamum omnis sapientiæ gloria excellentem nata est inuentorem. Nam in illud Genes. 2. Appellauitque Adam nominibus suis cuncta Euseb. l. 1. animantia Eusebius Cæsariensis scribit, cum de prima. Moses dicat, Omne quod uocauit Adam animalia uiuentis, primum est nomen eius: nihil aliud uide etiam dicere uoluit, nisi accomodatè ad naturam rei nomen fuisse inditum. Addit Platonem non impositione nuda, sed duce natura, rectè nomina rebus imponi docuisse, idque barbarorum autoritate confirmasse, per quas Hebræos intelligit, non enim apud alios talem obseruationem inuenies.

At Moses Barcephas (ut animaduertit Pererius in hunc locum) tradit Adamum editiore Paradisi loco insidentem, augustaque radiati capitis maiestate spectabilem, singulis animantium generibus nomina indidisse. Illa uerò summis capitis prona, & præstrictis fulgore tantæ autoritatis oculis, ad uocem appellantis præterisse. Quam aduersus hominem reuerentiam sapientissimum Philo brutas animantes ait deposuisse, postquam nefariè illa se peccati labe contaminauit.

Certè, ut cætera omitramus, apparet quædam nomina apud Hebræos eximia esse significationis: quod si uel unum Dei, & Adami nomen compares, facilius occurret. El significat potentiam, Adam miseriam; El denotat fortitudinem, Adam imbecillitatem; El sustentatorem, Adam, qui neq; stare, neq; per seipsum sustineri potest. Dein ut Adam rex totius orbis terrarum constitutus est à Deo, ita quatuor mundi partes primis elementis

mentis delineatas, singulari nomine comple-
xus est, vt notant, qui scrupulosius ista rimā-
tur Hebraei quidam, & Graeci A. ἀνατολήν
siue ortum significat, δ. δύσην occasum, α.
ἀρκτον Septentrionem, μ. μεσημβρίαν, me-
ridiem.

Quid de stupendo nomine dicemus, cuius
vim nulla oratione, nec ratione explicandam,
satis illa declarat, quod ipsum summus Pon-
tifex solus, idque in anno tantum semel, de-
cima Luna Septembris in interiori sacratio,
arcano quodam more à Moyse tradito pro-
nunciare auderet? Quid de cæteris, quorum
vis magna, & infinita propè multitudo, cum
praesertim vnus Iosephi libellus de arcano ser-
mone conscriptus, vndecim locorum millia
ex sacris, vix ipsius nominis explicet. Num hæc
magnæ opulentiae, quæ ex notatione nomi-
ni petitur, loco numeranda sunt.

Theodor. l.
s. de curat.
Graec. de
Latinis di-
ctis.
πρότινα το
ἀθηνάων
τότων ἐν οὐ-
ράματι καὶ
σωτήριότη-
τας γνάμης
ὡς ἀνδρείας
Nazianz.
in Athen.
Rom. labo-
rare
σινότητι
γνώμης καὶ
πνικιόνομά-
των.

Consequuntur Hebraeos Graeci, & Latini,
qui sapienti nominum inuentione non con-
tenti, libros etiam etymologiarum copiosissi-
mè conscripserunt. Inter quos extant mag-
num illud etymologicum, nominatus liber, &
Marcus Varro librorum helluo, vir incompa-
rabilis eruditionis, quamuis in his originibus
tradendis, dum suæ linguae studio nimis mul-
ta conatur ad Latinos fontes reuocare, quæ
omnino Græca sunt, non raro contra digni-
tatem suam λεπτολογῆ.

Praeter etymologias nonnulli curiosius
notarunt fatalem quendam nominum cum
rebus consensum.

Plutarchus in Sertorio quatuor Actæonas
numerat, infelici nomine, & exitu. Primus la-
ceatus est à suis canibus. Duo apri occursu
perempti, Syrus vnus, alter in Arcadia; Ter-
tius in Bæotia à canibus disceptus; amatorius
furor vltimum laniauit. Duo Attyes illustres
fuerunt, alter Syrus, alter Arcas, vterque ab
apro interfectus est. Duæ vrbes à suauissimis
plantis, violæ, & myrthæ nomen trahentes,
Ios, & Smyrna; altera natales, altera mortem
Homeri sibi vendicat. Fuerunt duæ Iuliae, ma-
ter, & filia; hæc Augusto genita, altera Marco
Agrippæ; ambæ adulterij damnatæ. Duæ A-
grippiæ, mater Calligulam; filia Neronem
peperit. Duæ Faustinae; maior impudica, im-
pudicissimam filiam habuit. Obseruatum est
imprimis Caesares omnes, quibus Caij pra-
nomen fuit, ferro periisse. Sic ominosa Glo-
cestrensis apud Anglos, & Mulbergi apud

Sabell.
lib. 1. l. 1.
Polyd. hist.
Augl. l. 2. 3.

Germanos nomina existimarunt.

Sed hæc plena vanissimæ obseruationis o-
stendunt exempla contraria Augusti & Au-
gustuli, Constantini primi, & vltimi, quorum
hi Imperia fundarunt, illi fundata amiserunt.

In etymologijs verò latior, & magis tritus
est campus, in quibus magna est. sæpè rerum,
& nominum similitudo.

Aristoteles libro primo de cælo, ἀδέρρα ἀ-
πό τῶ ἀείδειν dictum, in perpetuo motu esse
confirmat contra Anaxagoram, qui eundem
ἀπό τῶ ἀείδειν nominatum asseruerat, ex quo
cælum volebat esse igneum.

Gravius cælibes appellatos censet, quasi
cælites, quod vxorij curijs liberi, cælo, &
rebus diuinis vacent.

Alij verbum, dormire ἀπό τῶ δερμάτων
non insecte deriuant, quod antiqui cubarent
in pellibus.

Diuus Augustinus enceniare dicit eos, qui
noua tunica induuntur, ἀπό τῶ ἐκχυμῶν,
χυμῶς, enim est nouus.

Magnum etymologicum παρθενίαν ὄλε
παρά τῶ θεῷ, quod à Deo sit virginitas, vel
vt Anastasius Synaita voluit: πύρ θανάτῳ ὄλε
πύρωσιν θανάτῳ τῆς σαρκός. Idem in ὁδη-
γῶ ἀνθρώπων διά τῶ ἀνωθεῖν, quasi ἀνώθε-
πον sursum spectantem ἀγάτω δια τῶ ἀ-
γειν πάντα hæc ille.

Θεὸν ἀπό τῶ δειν, à currendo, quod Eih-
nici primos omnium inter Deos Solem &
Lunam venerati sunt, quos cum perpetuo cur-
rere, & moueri cernerent θεῖς, quasi currentes
nuncuparunt, (ἀσατέσι γάρ) διά τῶ το ἐπίθε-
σαν τὸ ὄνομα, & orat. 3. de Angelis Hebraicè,
& Græcè aduersarij nostri nomen expendens
Theodoreus scribit.

Ἡμεῖς γάρ τῶ τῆς, καὶ τὸν τῶ τῶν γε ἀρχον-
τα ὃν Σατανᾶν τὰ θεῖα προσαγορεύει λόγια.
δηλοῖ δὲ τῶνομα τὸν ἀποστάτην κατὰ τὴν ἐ-
βραίων φωνὴν. καλεῖ δὲ αὐτὸν ἡ θεῖα γραφή, καὶ
διάβολον ὡς τῶ θεὸν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις συ-
κοφαντῆντα. καὶ αὐτοῖς γὰ ἀνθρώποις ἐρίν
πρὸς ἀλλήλους, καὶ διαμάχην ἐμβάλλοντα.

Nihil opus est infinita percensere, hæc ex-
empli causa dicta sint.

DE

